

ДІДЖИТАЛ-ЕТИКЕТ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЦИФРОВОГО ГРОМАДЯНСТВА

Мозгова С.В., старша викладачка кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін БІНПО (м. Біла Церква Київської обл.)

З виникненням та розповсюдженням широкого доступу до інтернету та його технологій світ кардинально змінився. Значна частина нашого життя або відбувається онлайн, або пов'язана з цифровими технологіями. Щодня процес оцифрування суспільства лише прискорюється, відтак, постає потреба у прискоренні темпів опанування не лише цифровими технологіями, а й навичками відповідального ставлення до норм і правил цифрового суспільства. Звідси виникає потреба в знаннях про цифрове громадянство – ролі, обов'язки та навички орієнтування в цифровому житті.

Поняття «цифровий» трактуємо як пов'язаний із комп'ютерними технологіями. Бути «громадянином» означає належати до групи людей. Цифрові громадяни можуть використовувати технології для спілкування з іншими в інтернеті та знати, як безпечно та відповідально ним користуватися.

Тобто, цифрове громадянство – це здатність безпечно та відповідально користуватися цифровими технологіями, а також бути активним і шанобливим членом суспільства, як онлайн, так і офлайн [4].

Міжнародне товариство технологій в освіті (ISTE) описує дев'ять елементів цифрового громадянства:

- Цифровий доступ
- Цифровий етикет
- Цифрова комерція
- Цифрові права та обов'язки
- Цифрова грамотність
- Цифрове право

- Цифровий зв'язок
- Цифрове здоров'я та благополуччя
- Цифрова безпека [1].

Всі ці елементи базуються на трьох основних принципах – це повага, виховання та захист. Принцип *поваги* реалізується в: захисті рівних цифрових прав і доступу; дотримання принципів цифрового етикету; розуміння та використання цифрових прав.

У принцип *виховання* закладено принципи: цифрової комунікації, в тому числі із вибором правильних комунікаційних інструментів; цифрової грамотності, що передбачає вміння користуватися цифровими інструментами в тому числі з грамотною оцінкою матеріалів та вмінням їх цитувати; цифрової комерції, тобто поміркованого споживання та розумних покупок в інтернеті.

Принцип *захисту* передбачає розуміння: своїх основних цифрових прав на конфіденційність та свободу слова; вміння захищати свою інформацію, грамотно керуючи налаштуваннями конфіденційності; цифрового благополуччя, що передбачає прийняття зважених рішень та розстановку пріоритетів при розподілі свого часу та діяльності в інтернеті й поза ним.

Отже, можемо зробити висновки, що цифрове громадянство означає відповідальне використання технологій усіма, хто використовує комп'ютери, інтернет, цифрові пристрої для взаємодії з суспільством на будь-якому рівні.

Як ми бачимо вище, цифровий етикет є важливим елементом цифрового громадянства, що реалізує принцип виховання, і закликає до відповідального ставлення щодо можливості керувати власним цифровим життям. Розглянемо детальніше суть терміна.

Поняття *цифровий етикет* або *діджитал-етикет (Digital Ethics)*, трактуємо як набір правил та норм поведінки в цифровому середовищі, прийнятний для суспільства. Його головна мета – зробити спілкування зрозумілішим, комфортнішим, зняти напруження в співрозмовників. За

визначенням українських дослідників [1] в основі діджитал-етикету лежить 8 принципів: демонстрації позитивного відношення, дотримання субординації, симетрії, дотримання особистих кордонів, зручності, економії ресурсів, традиційності та принципи конвенційності й безпеки.

Всі подані принципи працюють за нормами й законами *цифрової дистанції*, що визначає цифрові межі зони комфортного спілкування від найбільшої відстані до найменшої, яка в свою чергу визначається каналом комунікації.

В освітньому діджитал-середовищі *канал комунікації* розуміємо як спосіб зв'язку, такий як: цифрова освітня платформа, електронна пошта, соціальні мережі, месенджери та телефонні дзвінки. Основне завдання цифрового етикету – прописати правила віртуального простору та опанувати навички діджитал-етикету не лише задля професійного та особистісного зростання в умовах сьогодення, а й для збереження ресурсів та підтримки здорового емоційного фону.

Тобто, дотримання норм цифрового етикету є актуальним для якісного проведення освітнього процесу, успішного викладання, сприймання інформації та комфортної взаємодії в рамках освітнього процесу. І як складова цифрового громадянства є надзвичайно важливим, адже позитивне громадянство демонструє як спілкуватися, співчувати один одному та створювати тривалі стосунки за допомогою цифрових інструментів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрійченко Ж.О., Близнюк Т.П., Майстренко В.О. Digital-етикет та комунікації: тенденції та вимоги сьогодення. Економіка та суспільство. №34, 2021.
2. Ribble, M. Essential elements of digital citizenship. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.iste.org/explore/ISTE-blog/Essential-elements-of-digital-citizenship>

3. Ribble, M. Passport to Digital Citizenship: Journey Toward Appropriate Technology Use at School and at Home. *Learning & Leading with Technology*, December 2008, 36(4), pp. 14-17.

4. What is the Digital Citizenship? Teacher guide. [Электронный ресурс].
Режим доступа: <https://www.futurelearn.com/info/blog/what-is-digital-citizenship-teacher-guide>.